

מדור בו ידובר על צפורים שאינן צפורי-נפש ועל נכסים שאינם נכסי-צאן-ברזל, על הכל ועל לא כלום — על האובעיקר על דא.

מי ראה את מאגדה לופסקו ומי מזמין את אליזבט קנופקה

תנו להם פלאפל

האסוציאציות הראשונות שהתרוצצו במוחנו לשמע ה' ידיעה שיש בעיר מסעדה הונגאריה חדשה "עם אחירה", היו: צ'ארדאש, סלאמי, טוקאי, ז'אז'א גאבור וקטי מסמור. הרגשנו שאנו מוכרחים לספוג את האחירה, ולו רק כדי לנסות להבין את הנוסטאלגיות האוסטריות הונגאריה של כמה ממכרינו הקשישים יותר.

גירשנו בחרפה את כל הדעות הקדומות כאשר הת' ברר לנו שהמסעדה היא בקומה השנייה, מעל למשרד הכרטיסים של יוקי ברחוב דינגוף, במקום בו היה, קודם לכן, מועדון קלפים. נענינו בחביבות בראשונו ל' עבר השוער שעמד למרגלות המדרגות, לבוש כדור, או ככרטיסן רכבת, עם פסים אדומים לאורך תלבושתו ה' כחולה, ושאלנו מה פירוש המלה "ז'דופה" שהוא שם המסעדה. השוער אמר: "עץ אגוז ישן".

עלינו במדרגות, ששטיח אדום בלוי מכסה אותן, ונע' צרנו בכניסה למראה ציורים אינפנטיליים בגודל חצי טבעי של מגיירים בתלבושותיהם הסגוניות. "אלה הם המושבניקים של הונגאריה", התנדב להסביר לנו מישהו בחיך. "הציורים, זה בדיוק כמו בספרילדים הונגארי מפורסם מאד".

אחרי שסקרנו את הקירות הירוקים מאד, את הוילונות שנראו כאילו נסחבו מן הבית ללא ידיעת עקרת-הבית, את השטיחים הקטנים הצמודים במסמרים אל הקירות, שאנו חושדים באחדים מהם שהם ממשכית, את רובה ה' הצידי החלוד, את קרני החרס התלויות על קיר אחר, את עורה השעיר של בהמה בלתי-מוכרת לנו מרחוק, את עשיות הנפט, שבתוכן דלקו גרות חשמליים, אך שהיו מלוכלכות בפיה, את הגברשות הפלואורסנטיות על התקרה, ואת שתיים-שלוש התמונות המתוקות ה' מתארות פסטורלות הונגאריה נוגעות ללב — הסבנו את שימת ליבנו אל שני הנגנים.

אחד ניגן בכלי זר לנו, שנראה ככסילופון, המשמיע קול כצמבלו ואשר נאמר לנו שהוא צימבאל ויחיד ב' מינו בארץ, והשני, והשני, שנראה כמורדה-תיכון שובת, ניגן בכינור. הוא התעכב בחיך מקצועי בעיקר ליד שולחן אילו הסבו המש נשים, שאנו כמעט חשדנו שהן חלק מן התפאורה, אם כי לא היו דקורטיביות ביותר. הן שרו בהתמגגות את המנגינות שניגן הכנר, וכמעט נמסו יחד עם חלב הנרות שעל שולחן שהיה ריק, פרט לכוס מים.

בעוד אנו מזמינים, ליתר בטחון, ארוחה אוסטרית-הונגאריה, כלומר, מרק גולאש ושניצל וינאי, המשיכה המרת הראשית ליד שולחן הנשים לשיר את אותו השיר בעלה מנגינות שונות. היא חזרה ושרה בלהט את המלה סורסס, או משהו מעין זה, שחששנו שפירו' שה — אני אוהב/ת אותך — התאמת. בין המנגינות ההונגאריה-מאד שניגן הכנר, כאשר הוא אילו הגברות לשחק — היו האובד של אלגר, חזרה סטרונטו, אריה מתוך טוסקה לפוצ'יני וטרנדה של שוברט.

הצטרפנו מאד שהמנגנים אינם לבושים כצוענים מק' צועיים, עם אבנטים אדומים רחבים, שרחלים נפוחים ועגילים באוזניים. כאשר שאלנו, אחרי שהצלחנו להת' גבר על השניצל הענקי, את בעלי המקום, מדוע אין המוסיקאים לבושים כפי שקיחינו שיהיו, נענינו שלא צריך להגנים.

עקבנו בעיניים נוגות אחרי החמישיה שקמה והלכה ב'12.35, וייתכן שטעינו אם לא ראינו שמישהי שילמה

משהו. החזקנו בין האצבעות את בקבוקי המשקה ההונ' גאריים, טוקאי, וי"ש אפרסקים, כשאנו נוהרים שחלב הנרות שעליהם לא יפספס עלינו. כאשר ניסינו לנחש כתובת על גבי בקבוק שלישי, בא המלצר לעזרתנו והודיע באדיבות שזה היה פעם יין באלאצ'ור. הוא דאג מיד להשכלתנו, מיהר להוריד מעל הקיר תמונה המתארת את אגם הויריס ושקיעה ואמר שזה באלאצ'ור, משם בא היין. "זה הכנרת של הונגאריה", הבטיח לנו. הגבר יפה-התואר, הנראה כיוסף מילוא, שהסתובב

בין השולחנות, היה באמת מבעלי-המקום, כפי שסברנו שמו, אמר לנו עוד מישהו מבעלי המקום, בשם האס — הוא לאסלו אגד. "הוא שחקן דרמתי מפורסם מאד בין ההונגארים. הוא שיחק בעל עכברים ואנשים ועשה הר' בה שייקספיר ומוליר. ויש לו סיכויים אצל כריסטיאן ז'אק בשביל הקלזומטר ה'95". השותף השלישי, אותו לא הצלחנו לגלות, הוא מי שהיה בעל מועדון-הקלפים, אחד בשם דוידוביץ.

הכל היה נפטיה של אגד, סיפר לנו האס, שהוא דובר-העברית בין שניהם. "זה, אתם מבינים, בדיוק כמו הדוגמה של מועדון-המסעדה כזה בעיר הבירה של הונ' גאריה".

"Vendéglő", רטן אגד בקול עמוק. הרמנו את ה' גבות. "נו, זה סוג כזה של מסעדה. באים, שותים, אוכ' לים, יש מצב-רוח ושרים. זה משהו מיוחד במינו, כן. האנשים לבד עושים את האטמוספירה".

שאלנו באדיבות אם הגברות שראינו ושמענו כל-יך היו חלק מן האטמוספירה. "כן, בטח. אבל הן סתם אורחות. טוב להן פה", נענינו. הקרנו לדעת כיצד סידרו את הקישוט הפנימי, שהוא באמת מקורי כל-יך. השטי' חים הקטנים שעל הקירות, הבטיחו לנו, אינם ממשכית. באמת שלא. הם מהונגאריה. באמת, הנברשת למעלה, הוא אופן שבור של עגלה. מקורי מאד, האין זאת? הקרניים? "של פר הונגארי כזה", אמר אגד בגרמנית רצועה. "דחקא קנינו את זה בשוק הפשפשים ב'פון", אמר האס שניסה להתעלם ממבטו המוכיח של שותפו יפה-התואר. הפרחה על הקיר? "של איזו עז. קנינו את זה אצל רוכל ב'15 לירות שעמד ברחוב פרישמן. הכל", הסביר לנו, "זה עניין של חוש והבנה לדברים. הנה, פייחנו בכונה את הזכוכית של מנורות הנפט. שיחשבו שזה אמיתי בפנים, ולא מנורות חשמל".

"זה לא כל-יך בדיוק הונגארי", המשיך בהתלהבות האס, "באים הנה ייקים והונגארים. אנשים מבוגרים עם זכרונות. יש גם טוריסטים שאמרו שזה אפילו בדיוק כמו בפאריס. פעם באו הנה חברה צעירים. זה היה להם משונה. אין סמבה, אין ממבו, אין שום דבר. בשבילים טוב פלאפל. בסילבסטר היה פה אביגדור המאירי. כן, ולא תאמינו, אבל אתם יודעים מי היתה כאן בסילבס' טר? האשה הזאת של קארול, מלך רומניה..."

"מגדה לופסקו?" כמעט שצווחנו. "נכון, אין זה ש' אתם יודעים עליה? גם אתם רומנים?" ענינו באדיבות שאנחנו מצטערים, לא. אבל שימשיך לספר, זה נשמע מעניין מאד. "באמת שהיא היתה? עם חברים ייקים. היא עוד יפה, בחיי. גייגית כזאת".

כאשר ארשת'פנינו נשארה ספקנית במקצת, נעלב. "בטח שזו היתה היא. השוער הכיר אותה תיכף. הוא ראה אותה פעם לפני עשרים שנה בפאריס".

נשמע

מפי ילד בן שלוש, כאשר מצא מטבע בחול: "אבא! מצאתי תרומה!"

ג'נטלמנים מעדיפים מכוערות

היתה לנו, לרגע קט, הרגשה של אי-נוחות, כאשר חצינו את מועדון-הלילה קאזינו ברחוב הירקון בתל-אביב, וישבנו לבדנו ליד שולחן כחצי-הרטר גברות בלתי-עסוקות נעצו בנו מבטים חטופים שעברו דרכנו כקריינטגן. הן הגיעו בלי קושי למסקנה המדכאה כי אין לצפות מאתנו שזמין גברות זרות למשקה ולריקוד.

הזמנו ויסקי לעצמנו והתכוננו לעקוב בעינינו אחרי גברת בלגית נאה, בעלת גוף חטוב, פנים פולניות ותנועות של חתול מפונק — כאשר גוף זר נכנס לקו הראייה שלנו. הגוף היה בעל מידות משכנעות מאד, ונתגלה כשייך למר שמואל קפלן, לשעבר איש לח"י ואסיר קניה, ועתה בעל המועדון.

על משטח-הריקודים הקטן, במרכז המועדון האינטימי, רקדה צעירה ממושקפת בסדור ירוק ומכסיים חומים-בהירים עם צעיר שנראה לנו כסטודנט. בעזרת מר קפלן סוחגנו זוג זה ללא קושי, יחד עם רוב הנוכחים בשעה מוקדמת זו של לפני-חצות — עם המבקרים המוציאים רק עשר לירות. תמורת שלושם זה זוכים שני בני-הזוג למשקה אחד לנפש (5 לירות כל-אחד), הוזמנות-חינם לרקוד לצלילי התזמורת, לחזות בתוכנית ולשתות כמות

בלתי-מוגבלת של מיסודה. זוגות מסוג זה אינם טורחים להזמין כוסי-משקה שניה, העולה רק שתי לירות. אולם, מיהר מר קפלן להרגיע אותנו, סמוך לשעה ארבע בבוקר מופיע סוג אחר של לקוחות, המסוגלים להוציא כמה מאות לירות לאיש. ינחשנו כי אלה קלפ' נים שסיימו את משחקם בהצלחה, ואולי גם אנשים ה' עוסקים בעסקים ליליים הנושאים רוחים גדולים מבלי להיכלל בטבלת מס-ההכנסה.

בינתים התחלף האור ברחבת-הריקודים, השולחנות המעטים מסביבה החלו מתמלאים, והגברת הבלגית הוד' מנה לריקוד עלי-ידי גבר לא קשיש ביותר, שהתקרחות התחלתית ופנים מדושני-עונג העידו עליו כי אין הוא מופיע ברשימת משרד-הסעד. הוא חיבק אותה בעדינות הדוקה ובלו ספק מצא בריקודה המשולם תמורה מת' אימה לכוסיות-הקונ'

כזה יכול להביא את אשתו, או להזמין ידיה הגונה. זה יחסך לו הרבה כסף. אבל האם הוא עושה את זה? לא. הוא בא הנה, מזמין מארחת, מוציא עליה עשרות, ואולי אפילו מאות לירות, בערב אחד. מה זה נותן לזו?"

חששנו שמארחנו ישקע בהרהורים נוגים על אי-הצדק שבועלים, וכדי להסית את דעתו שאלנוהו לאומדנה מוס' מכת של הכנסות הגברת. מאחר שבניתיים התגבשה בנו חיבה מסוימת לנושא שיחתנו, שמחנו לשמוע כי אין חשש שתגזר בקרוב מרעב. נוסף על 250 הלירות של משכורתה עבור הסטיופ'טיו, היא מקבלת לירה עבור כל כוסי-משקה המוזמן עבורה על-ידי גברים הצמאים לחברתה (גברים אלה משלמים עבור כל כוס המש' לירות, בעוד שהכוסית שהם שותים בעצמם עולה רק שתי לירות). אם הגברת מוזמנת לבקבוק שמפניה (40 לירות), היא מקבלת שמונה לירות. כך מגיעה הכנסתה החודשית לכדי 700 לירות, במידה שהדבר קשור בפעני' לותה בתחום המועדון.

כדי ללגלג את השיחה, השמענו את הדעה הבנאלית שהיופי משתלם, אחרי ככלות הכל. אולם גם אשליה זו נופצה על-ידי מר קפלן, שמצב-רוחו השתפר עם הת' מלא המועדון. "הגברים דוקא לא בוחרים בנשים היפות ביותר", הוא הבטיח לנו. "להיפך. מארחות מכוערות מצליחות לעתים קרובות יותר".

עוד לפני שהספגנו למלל ששקר החן והבל היופי, השתררה דממה באולם, ואפילו מסביב לגברת הבלגית דיה, ששלושה גברים התחרו עתה על הזכות להקשיב לשיחתה. ענינו ואוזנינו שועשעו בפומונים צרפתיים, בריקוד ספרדי ובקטע של סטריפטינו. התרשמנו מריקוד אקרובאטי מסחרר, בו זרק גבר מסורבל ומשועמם אשה מעל לשולחנות ולכסאות, בתוספת בעיטות ומכות, והיה נדמה לנו כי זיק של הערצה מהוררת עלה בעיני כמה מן הגברים בחזר, שנראו כנשואים. אויבוננו במקצת לשמוע כי הרקדן האפאשי האכזרי הוא ישראלי שיצא לפני כמה שנים מן הארץ, וכי האשה היא צרפתייה הנשואה לו כדת וכדין.

בינתים סיפר לנו מר קפלן בקול רמי תוגה על מל' חמתו הנואשת למען טוהר הדת בישראל. "בליל שבת הכי מלא כאן", התחדה. "או מה עושים הדתיים בעיר-יה? שולחים לי פקחים לעשות צרות. תארו לכם, באים באוטו בליל-שבת, לא מתביישים אפילו ללבוש מדים, ורושמים פורט". זה לא חילול שבת?"

נרעשנו מהפרה זו של עשרת הדיברות, כאשר הגיע לאוזנינו צליל ערב. היה זה כנר בעל הופעה הונגאריה בשם אנדרי בונדי, שניגן מנגינות צועניות סוערות, בוירטואוזיות רבה. כאשר סיים את הקטע, זכה ברעם של מחיאות-כפיים, שעלה בהרבה אף על התשואות ש' ליח את הסטריפטינו.

מצב-רוחו של מר קפלן, שמחנו להיחכה. השתנה מיד. "אתם רואים? אמר בסופוק רב, בקול של מורה ה' מציין את התקדמותה של כיתה במגרת. "הקהל מבין. הוא מעריך אמנות אמיתית".